

Eija Sillanpää

Mika Pitkänen

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö
Opinnäytetyö, 2019

KULMAKIVESSÄ KOHDATAAN

Neljä diakonista tilaisuutta Nokian seurakunnassa

TIIVISTELMÄ

Eija Sillanpää ja Mika Pitkänen

Kulmakivessä kohdataan – Diakonia tilaisuuksia Nokian seurakunnassa

40 sivua, 5 liitettä

Toukokuu, 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pori

Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Päätavoitteena oli Nokian seurakunnan omistaman Kulmakivi-kahvila toiminnan aktivoiminen. Tämä toimeksianto tuli seurakunnan diakoniatimiltä. Tarkoituksena oli suunnata kahvilan toiminta kaikkien seurakuntalaisten käyttöön ja mahdollistaa yhteisen ”olohuoneen” muotoutuminen. Diakoniatimin kanssa pidetyssä alkupalaverissa päädyttiin järjestämään neljän tapahtuman sarja, joista kolme toteutui Kulmakivessä ja yksi Nokian seurakunnan nuorisotyön tilassa Pappilassa. Tapahtumat suunniteltiin ja toteutettiin alusta loppuun kokonaisvastuun ollessa opiskelijoilla. Tämä tarkoitti myös tilaisuuksien taloudellisen vastuun kantoa.

Tässä raportissa kuvataan tapahtumasarjaprosessia mahdollisimman ytimekkäästi ja sen aikana esille nousseita huomioita. Työskentelyn alussa tehtiin kahvila Kulmakivestä SWOT-analyysi, jonka avulla arvioitiin tilojen käyttömahdollisuuksia ja toimintaa. Tapahtumia analysoitiin osanottajien kanssa käytyjen keskustelujen sekä diakoneilta saatujen palautteiden perusteella. Opinnäytetyön tuloksena syntyi myös valmis tuote: ”Hiljaisuuden polku”, toiminnallinen hartaus. Asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin.

Tilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen kasvattivat ammatillista osaamista tapahtumien järjestämisen suhteen sekä opettivat huomioimaan aikataulutuksen tärkeyttä. Ennakoivalla ja perusteellisella suunnittelutyöllä on keskeinen osa tapahtumien onnistumisen suhteen.

Avainsanat: diakonia, kohtaaminen, köyhyys, osallisuus, vapaaehtoisuus, verkostoyhteistyö, yhteistyö ja yhteisöllisyys

ABSTRACT

Eija Sillanpää ja Mika Pitkänen

Encounter at a cafe Kulmakivi – Four diaconal evenements in the parish of Nokia
40 pages and 5 appendices

May,2019

Diaconia University of Applied sciences, Pori

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, option in Diaconal Social Work

Primary goal was to activate cafeteria Kulmakivi, which is owned by Nokia parish. This assignment came from the deacon of the congregation. The aim was to direct the café to the use of all the parishioners and to allow the formation of a common "living room". A series was designed and implemented of four events from beginning to end. The first three events were held in the café Kulmakivi and the fourth event in Vigarace. Total responsibility for the events of Kulmakivi was held by the students.

In this report is describe as concisely as possible the sequence of events and the remarks made during it. Events were analysed based on discussions with participants and feedback from deacons. The thesis also produced a finished product: "The Path of Silence", a functional devotion. The targets set were well achieved.

Planning and implementing events increased professional skills in organizing events and taught the importance of scheduling. Predictive and in-depth planning work is a key part of the success of events.

Keywords: diaconia, communality, cooperation, encounter, inclusion, networking, poverty and volunteering

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KOHTAAMINEN, YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS SEURAKUNNASSA	6
3 KULMAKIVI KAHVILA OSANA DIAKONIA TYÖTÄ	10
3.1 Kulmakivi	10
3.2 Nokian seurakunta	12
4 LÄHTÖKOHTIA IDEOINTIIN JA SUUNNITTELUUN	13
5 TOTEUTETUT TAPAHTUMAT	16
5.1 <i>Repun täytettä</i>	16
5.2 <i>Poikkeaa kahveelle</i>	17
5.3. <i>Sulosäveliä soinnuin ja riimein ikäihmisille</i>	19
5.4. <i>Pappilan joulu</i>	20
6 ARVIOINTIA TAPAHTUMISTA	21
7 POHDINTA	24
LÄHTEET	27
LIITTEET	30
LIITE 1 Repun täytettä	30
LIITE 2 Poikkeaa kahveelle	31
LIITE 3 Hiljaisuuden polku	32
LIITE 4 Sulosäveliä lauluin ja riimein ikäihmisille	39
LIITE 5 Pappilan joulu	40

1 JOHDANTO

Diakonia on työmuodoltaan ja -tavoiltaan pääosin toiminnallista työtä, jossa suunnittelulla sekä ennakkoinnilla, toteutuksella ja arvioinnilla saadaan tehtyä varsinaista arkipäivän työtä, kehittämistyötä unohtamatta. Kirkon toiminnassa asiakas ja seurakuntalainen tulee nähdä osana prosessia eikä vain toteuttamisen kohteena. Osallistamisen merkitys on suuri. Kirkko ja seurakunta itsessään koostuvat kaikista ihmisistä, sekä työntekijöistä että seurakuntalaisista.

Toteutimme opinnäytetyömme Nokian seurakunnan diakoniatiimin esittämän toiveen perusteella, joka oli seurakunnan omistaman Kulmakivi-kahvilan toiminnan aktivoiminen. Tarkoitus oli saada toimintaa elvytettyä niin, että siitä rakentuisi kaikkien seurakuntalaisten ”olohuone” ikäpolveen katsomatta. Suunnittelimme ja toteutimme yhteistyössä diakoniatiimin kanssa neljän tapahtuman sarjan syksyn 2018 aikana. Kolme ensimmäistä tapahtumaa toteutettiin Kulmakivi-kahvilassa ja neljäs Pappilassa. Tilaisuuksia järjestämällä saimme paneutua diakoniatyön ytimeen eli ihmisten auttamiseen. Aluksi puute jokapäiväisestä leivästä olikin merkittävä liikkeellepaneva voima. Halusimme olla osaltamme helpottamassa ihmisten arkea yritysten antamien lahjoitusten muodossa. Tahdoimme myös panostaa ihmisten aitoon, sensitiiviseen ja kiireettömään kohtaamiseen. Päävastuu tapahtumista ja kaikesta siihen liittyvästä oli meillä. Tämä tarkoitti sitä, että suunnittelimme, toteutimme ja rahoitimme Kulmakivi-kahvilan tapahtumat itse. Vilka & Airaksinen (2003, 16–17) toteavat, että opinnäytetyön työelämälähtöisyys tukee ammatillista kasvua ja kehitystä työelämän muuttuviin tarpeisiin.

Raporttimme koostuu toiminnallisen opinnäytetyön lähtökohtien kuvauksesta, Kulmakivi-kahvilan esittelystä, keskeisten käsitteiden avaamisesta, ideoinnista ja suunnittelusta, tapahtumakuvauksista ja -arvioinnista sekä pohdinnasta. Jatkossa käytämme opinnäytetyössämme Kulmakivi-kahvilan nimenä Kulmakiveä.

2 KOHTAAMINEN, YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS SEURAKUNNASSA

Diakonia kuuluu kirkon perustehtäviin. Se tarkoittaa toimimista ja palvelemista lähimmäisen rakkaudesta käsin, esimerkkinä Jeesuksen toiminta ja opetukset kuten vertaus Laupiaasta Samarialaisesta. Raamatussa Vanhan ja Uuden Testamentin puolella kehoitetaan huomioimaan lesket, orvot ja köyhät. Ihminen kohdataan tasavertaisena, ainutlaatuisena ja arvokkaana, Jumalan luomana. Kirkkojärjestyksessä (KJ 4,3) diakoniaa kuvataan seuraavasti:

"Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta". (Sakasti, 2018.)

Kohtaaminen on tärkeää diakoniassa. Jokaisella ihmisellä on oikeus tulla kuuluksi ja nähdyksi. Kohtaamisen perusteella seurakuntalainen voi tehdä huomioita ja oletuksia diakoniatyöntekijästä. Sakastin (2018) sivulla kerrotaan kokonaisvaltaisesta kohtaamisesta ja sen eri osa-alueista: rakkaus, vuorovaikutus, salaisuus, ilmapiiri, teot ja tarkoitus. Kohtaamisen pohjalla on kristillinen ihmiskäsitys, etenkin kirkon työntekijöillä. Kohtaamisen tärkeydestä kertoo myös se, että Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunnaksi on otettu kohtaaminen. Tämän *Kohtaamisen kirkko* –toiminnan suunnan painopisteet vuoteen 2020 asti ovat sanoma, kohtaaminen, lähimmäisen rakkaus ja jäsenyys. (Kirkkohallitus 2014.)

Kohtaamisen merkitys oli myös yhtenä suurena tekijänä opinnäytetyötä suunniteltaessa. Oikeanlainen kohtaaminen (lämmän ja ymmärtäväinen) voi vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaisen kokemuksen autettava ihminen saa. Se voi olla parhaimmillaan voimaannuttavaa, joka kantaa pitkälle. Kysymys *Mitä sinulle kuuluu?* ja läsnä oleva kuunteleminen voivat olla lähtökohtana hedelmälliselle yhteistyölle. Hyväksyvä kohtaaminen, sellaisena kuin kukin on, puutteineen ja ongelmineen, voi olla ainutlaatuinen ja tärkeä sosiaalinen tapahtuma (Särkelä 2011, 31). Ensivaikutelman merkitys kohtaamisessa on myös tärkeää, jonka perusteella käsitys toisesta ihmisestä alkaa muotoutua (Keskinen, Kääriäinen, Oravisto, Pitkänen & Tukiala 2012, 5). Reipas kädenpuristus ja katsekontakti voivat

olla jäätä särkevä elementti, jonka pohjalle on hyvä alkaa rakentamaan luottamuksellista asiakassuhdetta. Asiallinen pukeutuminen edesauttaa hedelmällistä kohtaamista: esimerkiksi rikkiäisillä tai likaisilla farkuilla ei voi kohdata asiakasta sen vaikuttamatta tilanteeseen. Liiallinen hajuisteiden käyttö tai ylipukeutuminen saattavat vaikuttaa tilanteessa epäsuotuisasti.

Yhteisöllisyys merkitsee yksilön yhteenkuuluvuutta ympäröivään yhteiskuntaan sekä siinä vaikuttaviin yhteisöihin ja ryhmiin. Yhteisöllisyyttä voi kokea esimerkiksi perheen ja suvun kesken, harrasteryhmissä, mutta nykyisin myös erilaisissa sosiaalisissa medioissa, kuten Facebookissa, Instagramissa, Snapchatissa ja niin edelleen. Erilaiset online-virtuaalipelit muodostavat omia yhteisöjään verkossa. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuuden kokeminen ovat tärkeitä jokaiselle. (Sitra 2019, Opetushallitus 2018.)

Diakoniabarometrissa (2018, 110) tuodaan esille, kuinka yksinäisyys vaikuttaa negatiivisesti ihmisen koettuun hyvinvointiin, terveyteen ja käsitykseen omasta elämästään enemmän kuin mikään muu yksittäinen tekijä. Hyväksytyksi tuleminen tukee yksilön tunnetta siitä, että hän on arvokas ja tarpeellinen omassa yhteisössään (Opetushallitus 2013). Hänen mielipiteitään arvostetaan, häntä kuunnellaan ja hänet otetaan huomioon. Yhteisöllisyys voi mahdollistaa seurakuntaisten osallisuuden sekä vapaaehtoisuuden.

Osallisuus on tunnetta kuulua johonkin, olla osana jotain yhteisöä. Hyvänä esimerkki tästä on työyhteisö, jossa jokainen jäsen tietää työnkuvansa, kuinka toimia ja tehdä työtänsä. Jokainen jäsen arvostaa ja kunnioittaa toistensa työtä. Työyhteisössä vallitsee keskinäinen luottamus. (Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2019.) Osallisuuteen voidaan katsoa kuuluvan kolmenlaista ulottuvuutta. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (2019) määrittelee nämä ulottuvuudet Raivion ja Karjalaisen (2013) mukaan seuraavasti:

1. Riittävä toimeentulo ja hyvinvointi
2. Toiminnallinen osallisuus
3. Yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys

Sosiaali- ja terveysministeriön (2019) vastuulla on osallisuuden edistäminen ja se että jokaisella tulee olla kohtuullinen toimeentulo ja toimivat peruspalvelut. Sosiaali- ja terveyspolitiikalla pyritään vahvistamaan eri-ikäisten ihmisten osallisuutta ja heidän arvokasta elämäänsä. Sillä ehkäistään yhteiskunnasta syrjäytymistä eri tavoin. Seurakunnassa osallisuutta voidaan vahvistaa mahdollistaen kaikkien seurakuntalaisten osallistumisen toimintaan, kunkin mielenkiinnon mukaisesti. Heidät otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja yhteiseen päätöksentekoon.

Vapaaehtoisuus on seurakunnan toiminnassa yksi keskeinen kantava voima. Ilman sitä monet toiminnot jäisivät vaille toteuttamista. Kansalaisareena (2019) kertoo vapaaehtoisuuden olevan toimimista tärkeäksi koetun asian puolesta, maailman muuttamista, epäkohtiin puuttumista, halu tehdä hyvää lähellä tai kaukana ja paljon muuta. Vapaaehtoisena ihminen voi toimia tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin tai hyödyntää jotain erityisosaamistaan.

Kansalaisareenan (2019) mukaan vapaaehtoistyötä voi tehdä kuka tahansa ikään, sukupuoleen tai paikkakuntaan katsomatta. Se antaa paljon tekijälle itselleen sekä myös työn kohteelle. Vapaaehtoistyötä arvostetaan sekä yksilö että yhteiskunnallisella tasolla. Kirkon vapaaehtoistoiminnasta kerrotaan tarkemmin Sakastin (2019) verkkosivuilla.

Yhteistyön tekeminen kuntien sosiaalitoimen ja viranomaisten sekä erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen kanssa kuuluu diakoniaan. Kirkon yhteiskunnallinen asema velvoittaa toimimaan yhteisen hyvän eteen ja pitämään heikoimpien puolta sekä tuomaan esille yhteiskunnassamme tarvittavia muutoksia. *Diakonia* + - lehdessä (2018) Pasi Nieminen, Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniajohtaja, kirjoittaa paikallisella tasolla tehtävän työn puolesta. On tärkeätä, että työntekijät jalkautuvat erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin sekä menevät esimerkiksi tapaamaan työntekijöitä yrityksiin. Verkostoituminen avaa uusia yhteistyömuotojen mahdollisuuksia. **Verkostoyhteistyö** antaa lisää näkyvyyttä sekä tukee uuden toiminnan toteuttamista (Toimeksi.fi 2018).

Köyhyys on taustalla koko opinnäytetyössämme. Se näkyy eri ikäisillä ihmisillä eri tavoin painottuen. Köyhyyttä voisi kuvailla yleisesti jonkin keskeisen asian puuttumisena, mikä vaikuttaa arkipäivän elämään ja siten vaikeuttaa asioiden hoitoa. Sirosen ja Saastamoisen mukaan (2014, 3–4) köyhyys on absoluuttista tai äärimmäistä köyhyyttä, jossa ravinnon, vaatetuksen ja asumisen vähimmäistarpeet eivät täyty.

Absoluuttisen köyhyyden lisäksi on myös suhteellista köyhyyttä. Suhteelliseen köyhyyteen liittyy huono-osaisuuden lisäksi tietynlaista taistelua, jotta pystyisi elämään normaalia elämää ja olemaan mukana yhteiskunnan menossa. Sironen ja Saastamoinen (2014) kuvaavat köyhyyttä moniulotteisena ilmiönä, johon liittyy erilaisia käsitteitä ja mittaustapoja. Köyhyyttä aiheuttavat monenlaiset asiat esimerkiksi työttömyys, sairaudet, pieni eläke ja niin edelleen. Köyhyyteen usein liittyy *ylisukupolvinen huono-osaisuus*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan (2016) tämä tarkoittaa vanhempien hyvinvoinnin ongelmien siirtymistä tai jatkumista heidän lapsilleen. Näitä ongelmia voivat olla vähäinen koulutus, työttömyys, mielenterveys- ja päihdeongelmat, sairaudet ja niin edelleen.

3 KULMAKIVI KAHVILA OSANA DIAKONIAITYÖTÄ

3.1 Kulmakivi

Kulmakivi sijaitsee keskeisellä paikalla Nokian keskustassa, katujen muodostamassa kulmassa. Kahvila on kerrostalon alakerrassa ja osakehuoneiston omistaa Nokian seurakunta.

Kahvilan toiminta oli aiemmin vireää. Vapaaehtoisia työntekijöitä oli paljon ja he olivat erittäin motivoituneita. Kahvilassa järjestettiin erilaisia tapahtumia ja myyjäisiä. Kävijöitä oli tungokseen asti. Kaksi kertaa viikossa oli tarjolla keittoruokaa, joka valmistettiin paikan päällä. Yhtenä päivänä viikossa leivottiin munkkeja, jotka menivät hyvin kaupaksi. Kahvila oli auki joka arkipäivä ja aukioloajat olivat nykyisiin verrattuna pidempiä. Muutoksen Kulmakiven toimintaan toi seurakuntakeskuksessa ilmenneet kosteusvauriot. Kirkkoherranvirasto siirrettiin seurakuntakeskuksesta nopealla aikataululla Kulmakiven tiloihin. Tästä syystä Kulmakiven toiminta keskeytyi kokonaan noin vuodeksi. Tilanne aiheutti eripuraa seurakunnassa.

Kirkkoherranvirasto siirrettiin Kulmakivestä hautausmaan vieressä sijaitseviin väistötiloihin. Seurakunnan silloisen lähetyssihteerin jäätyä eläkkeelle Kulmakiven toiminta jäi ilman vastaavaa työntekijää. Eripura vaikutti vapaaehtoisten vähenemiseen eikä uusia ollut heti tarpeeksi tulossa. Kulmakiven toiminta käynnistyi uudestaan lyhennetyillä aukioloajoilla. Lähetyksiltoja aloitettiin pitämään Kulmakivessä. Kahvilan toimintaa rajoitti uudistuneet hygieniasäännökset, joiden mukaan ruokaa ei saanut valmistaa eikä leipoa kahvilan tiloissa. Seurakunnan diakoniatimi toivoi tilanteeseen muutosta, jota lähdimme toteuttamaan.

Ennen tapahtumasarjaa analysoimme Kulmakiveä ja sen toimintaa SWOT-analyysin avulla saavuttaaksemme tavoitteemme eli Kulmakiven toiminnan uudelleen aktivoimisen ja seurakuntalaisten ”olohuoneeksi” muotoutumisen. SWOT lyhenne tulee sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (uhat). Analyysin avulla voidaan selvittää muun muassa toimintaympäristöjä. (Opetushallitus 2018.)

Taulukko 1. Swot-analyysin mukaista arviointia Kulmakivestä

<u>Vahvuudet</u> • kiinteä ja keskeinen paikka • esteetön sisäänkäynti • yleisesti tiedossa oleva paikka • vapaaehtoiset	<u>Heikkoudet</u> • vapaaehtoisten vaihtuvuus • suunnitelmallisuuden puuttuminen • liiketaloudellinen ja markkinoinnillinen osaamattomuus
<u>Mahdollisuudet</u> • paikan monikäyttöisyys • tilojen muunnettavuus • vapaaehtoisten taidot	<u>Uhat</u> • vapaaehtoisten motivaation loppuminen • vapaaehtoisten ikääntyminen • uusien vapaaehtoisten löytäminen • toiminnan pysähtyminen

Vahvuutena on kiinteä paikka, johon ihmiset osaavat tulla. Keskeinen paikka Nokian keskustassa mahdollistaa kahvilan helpon löytämisen sekä sinne tulemisen. Kahvila on paikkakuntalaisten tiedossa, koska se on sijainnut samassa paikassa useita vuosia. Lisäksi vahvuutena ja voimavarana on suuri vapaaehtoisten joukko, joka mahdollistaa toiminnan, sen kehittämisen ja jatkuvuuden.

Heikkoutena on Kulmakiven henkilökunnan sekä vapaaehtoistoimijoiden vaihtuvuus. Toiminnan pitkäjänteisyyden sekä tarkan suunnitelmallisuuden puuttuminen näkyy toiminnan jäsentymättömyytenä. Esiin tullessiin epäkohtiin ei ole kyetty vastamaan. Johtaminen ja organisointi ovat olleet puutteellisia. Liiketaloudellisen ja markkinoinnillisen osaamisen puute vaikuttanee myyntiin ja sitä kautta jaettavan avustuksen määrään.

Mahdollisuutena on paikan monikäyttöisyys. Toimintaa voidaan järjestää monille eri ikäisille (lapset, nuoret, aikuiset, vanhukset, vammaiset ynnä muut) sekä erilaisille ryhmille rukouspiireistä käsityöpiireihin. Kulmakiven tilat voidaan ottaa nopeasti käyttöön sen keskeisen sijainnin ja tunnettavuuden vuoksi, esimerkiksi perustaa tiloihin kriisikeskus tarvittaessa. Vapaaehtoisten osaamistaitojen käyttäminen toiminnassa on merkittävä mahdollisuus.

Uhkana on myös toisaalta vapaaehtoisten motivaation loppuminen ja työskenteilyilmapiiriin heikkeneminen. Koska vapaaehtoiset ovat usein iäkkäämpiä seurakuntalaisia (+ 70-vuotiaat) ja tiimi on ollut hyvinkin tiivis porukka, on uusien vapaaehtoisten mukaan tuleminen ollut hidasta. Tämä taas selittyy toiminnan ja tekemisen "kaavoihin kangistumisena". Toiminnan kehittämistyö jää tekemättä.

3.2 Nokian seurakunta

Nokian kaupunki sijaitsee Pirkanmaalla noin 15 kilometrin matkan päässä Tampereelta. Asukkaita Nokialla on noin 33 000 (Nokian kaupunki 2019). Nokian seurakunta kuuluu Tampereen hiippakuntaan ja on osa Hämeenkyrön rovastikuntaa (Tampereen hiippakunta 2019). Jäseniä seurakuntaan kuului vuonna 2016 noin 23 000, joka on noin 70% koko Nokian kaupungin väestöstä (Suomen evankelis-

luterilainen kirkko 2019). Vuonna 2017 seurakunnassa oli työntekijöitä 76, joista kolme oli osa-aikaista. Nokian seurakunnalla on viisi kirkkoa: Nokian, Pinsiön, Siuron, Suoniemen ja Tottijärven kirkot sekä muita toimitiloja on yhteensä kymmenen leirikeskus Urhattu mukaan luettuna. (Nokian seurakunta 2019a.)

Nokian seurakunnan toiminta on monimuotoista ja se koostuu eri ikäryhmille suunnatuista, eri elämäntilanteisiin tarkoitetuista palveluista. Esimerkkeinä näistä palveluista ovat lapsiperheille tarkoitettu Vauva café, joka on suunnattu alle vuoden ikäisen esikoisvauvan vanhemmille sekä odottaville äideille ja Godly Play -raamattuhuone, jonka tarkoitus on raamatunkertomusten tutuksi tuominen lapsille. (Nokian seurakunta 2019b.) Seurakunnan diakoniatyö painottuu niin henkiinseen kuin hengelliseenkin auttamiseen (Nokian seurakunta 2019c).

4 LÄHTÖKOHTIA IDEOINTIIN JA SUUNNITTELUUN

Toiminnallinen opinnäytetyö voidaan toteuttaa kirjallisessa muodossa (esimerkiksi kirja, opaslehtinen tai nettisivut), tapahtumana (konsertti tai leiripäivä) tai näyttelynä (valokuva-, käsityö- tai taidenäyttely) (Vilka & Airaksinen, 2003, 9). Sen tavoitteena voi olla esimerkiksi jonkin ammatillisen tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen. Mielestämme on olennaista, että opinnäytetyössä liittyvät yhteen konkreettinen toteutus, arviointi ja sen raportointi. Koska useimmat opinnäytetyöt keskittyvät pääasiassa tutkimukselliseen työhön, halusimme kokeilla toisenlaista muotoa opinnäytetyössä. Toiminnallisuus on nykyään yksi mahdollinen tapa toteuttaa jotain sellaista, josta voisi olla jatkossakin hyötyä tai joka voisi olla ideana jatkototeuttamiselle. Vilkan ja Airaksisen (2003, 7) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä on kyse ammatillisen toiminnan ohjeistamisesta, opastamisesta tai toiminnan järjestämisestä.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei aina varsinaisesti tutkita mitään. Toiminnan ja kokemuksen synnyttämä tieto ja havainnointi on tärkeintä. Haasteellista on kuitenkin dialogi muiden kanssa, koska toiminnallisessa tutkimuksessa

sanallistaminen ei ole helppoa. Ei ole valmiita käsitteitä toiminnan synnyttämästä tiedosta. On kuitenkin mahdollista, oman käytännön järjestelmällisellä miettimisellä, löytää keinot välittää tietoa eteenpäin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 7.)

Ensiarvoisen tärkeää on työelämälähtöisyys sekä pragmaattisuus eli käytännönläheisyys (Huttunen, & Heikkinen, 2012, 1,3). Tutkimuksellinen ote sekä asianmukainen alan tuntemus ovat hyvän opinnäytetyön perusta (Vilkka & Airaksinen 2003, 9–10). Nämä lähtökohdat pidimme mielessämme koko toteutuksellisen prosessin aikana ja pyysimme diakoniatiimiltä tarkennuksia ja korjausehdotuksia tapahtumiin liittyen.

Aloitimme suunnittelun toukokuussa 2018 yhteisellä palaverilla seurakunnan diakoniatiimin kanssa, jossa sovimme päälinjaukset syksyn tapahtumiin. Vastasimme seurakunnan esittämiin tarpeisiin sekä huomioimme eri ikäryhmät ja heidän tarpeensa. Aluksi laadimme konkreettisia ehdotuksia koskien markkinointia, mainontaa, tarkkoja ajankohtia sekä muita yksityiskohtia, jotka jaoimme sähköpostitse (Word online) työryhmän jäsenille. Lisäksi teimme jokaisesta tapahtumasta ohjelmarungon. Jokaisen tapahtumapäivän jälkeen kävimme palautekeskustelun, josta teimme muistion. Arvioimme, mikä meni hyvin, missä olisi parannettavaa ja huomioitavaa jatkossa, kun suunnittelemme seuraavia tapahtumia. Hyvällä ja järjestelmällisellä suunnitelmalla varmistimme työn sujuvuuden ja mielessämme pysyi kirkkaana ajatus siitä, mitä olemme tekemässä, kenelle ja kuinka. Vilkkan ja Airaksisen (2003, 26–27) mukaan hyvä toimintasuunnitelma myös sitouttaa tekijöitään.

Paikkana kolmelle ensimmäiselle tapahtumalle toimi seurakunnan omistama kahvila Kulmakivi ja neljännelle tapahtumalle Pappila. Pappila on Nokian seurakunnan nuorisotyön oma tila, jota käytetään tapahtumiin, joihin odotetaan enemmän kävijöitä kuin Kulmakiveen mahtuu. Pappilan tilat ovat suuremmat ja monipuolisemmat kuin Kulmakiven tilat. Tämän vuoksi neljäs tapahtuma järjestettiin Pappilassa.

Kohderyhmiksi määrittelimme kaikki seurakuntalaiset, joskin diakonian asiakkaat olivat painotettuna. Rakensimme jokaiselle tapahtumalle oman teemansa. Varsinaisen toteutuksen sovimme tehtäväksi noin kuukauden välein. Ajatuksena oli painottaa toiminnan jatkamista ja uuden alkua. Tavoitteenamme oli luoda jokaiseen tapahtumaan välitön ilmapiiri, jossa kohtasimme jokaisen kunnioittavasti. Särkelän (2011, 41–42, 91) mukaan jatkuvuus, uudet mahdollisuudet ja kunnioittava kohtaaminen ovat osana muodostamassa välitöntä ilmapiiriä. Pyysimme myös Nokian kaupungin sosiaalitoimen työntekijöitä mukaan tapahtumiin, kulloisenkin kohderyhmän mukaan. Näin toimimalla halusimme vahvistaa verkostoitumista kaupungin sosiaalitoimen ja diakoniatyön välillä sekä tapahtumiin osallistujat saivat ajankohtaista tietoa palvelujen saatavuudesta.

Seuraavaksi esittelemme toteutetut tapahtumat aikataulullisessa järjestyksessä.

5 TOTEUTETUT TAPAHTUMAT

5.1 Repun täytettä

Ensimmäinen tapahtuma toteutettiin elokuun 2018 loppupuolella. Koulun alun läheisyys synnytti sille nimen Repun täytettä (LIITE 1). Kohdistimme tapahtuman lapsiperheille ja ajatuksenamme oli jakaa heille lahjoituksina saatua tavaraa sekä leipää. Lahjoitukset pyysimme pääsääntöisesti lähiseudun yrityksiltä, kuten tavarataloilta, apteekeilta ja leipomoilta.

Teimme kaiken mainosmateriaalin lehteen, sosiaaliseen mediaan ja Kulmakiven ikkunaan laitettavaksi sekä info-kirjeen, jossa käytimme tekijänoikeuksista vapaita kuvia. Kaiken viestintämateriaalin pyrimme pitämään mahdollisimman yksinkertaisina kulujen minimoimiseksi sekä viestin perille menemiseksi ajatuksella "vähemmän on enemmän". Seurakunnan tiedottaja oli tärkeässä roolissa, sillä hän toimitti tekemämme ilmoitukset eteenpäin julkaistaviksi Nokian Uutisiin ja seurakunnan omaan tiedotuslehtiseen. Sosiaalisen median päivityksestä vastasi seurakunnan diakoniatimi. Teimme lisäksi erillisiä tiedotteita jaettavaksi diakonien vastaanotoilla. Kaikki tiedotusmateriaali hyväksytettiin seurakunnan diakoniatimissä ennen julkaisua ja sen toimittamista tiedottajalle. Tilaisuuteen pyydettiin Nokian kaupungin lapsiperheiden palveluneuvoja kertomaan kohderyhmälle suunnatuista palveluista.

Aloitimme tapahtuman sen esittelyllä sekä kerroimme ohjelman kulusta. Pidimme lyhyen alkuhartauden. Lapsia varten olimme rakentaneet viisi rastia sisältävän tehtäväradan. Heille annettiin tehtäväratapassi, johon he saivat leiman jokaisesta suoritetusta rastista. Passin täytyttyä sai pienen palkinnon. Kulmakiven pihaan olimme rakentaneet keppihevostaradan esteineen liidulla piirtäen. Lisäksi oli mahdollisuus osallistua tarkkuusheittoon, jossa heitettiin hernepusseja ämpäriin. Sisälle kahvilaan olimme rakentaneet kolme erillistä rastia: piirustusnurkkauksen, liikennematon autoineen ja kasvomaalauksen. Koko tapahtuman ajan oli tarjolla kahvia, mehua ja pullaa. Huomioimme tarjoilussa mahdolliset allergiat. Nokian kaupungin palveluneuvoja oli paikalla ja jakoi esitteitä lasten, nuorten ja perheiden palveluista. Lopuksi Nokian seurakunnan Angolan nimikkolähetit kertoivat työstään sekä siitä, minkälaisissa oloissa lapset tämän päivän Angolassa elävät.

5.2 Poikkee kahveelle

Toinen toteutettu tapahtuma oli syyskuussa 2018, jonka teemana oli kohtaaminen, keskustelu ja yhdessä oleminen. (LIITE 2) Tapahtuma keskittyi vapaamuotoiseen kahvitteluun ja omatoimiseen hartauteen.

Hartaus toteutettiin *Hiljaisuuden polku* – nimisenä (LIITE 3) ja se rakennettiin kahvilan kabinetin puolelle. Hiljaisuuden polku rakennettiin rasti rastilta

kuljettavaksi. Tilaisuuteen pyydettiin kaupungin aikuissosiaalityöstä vastaava palveluneuvoja esittelemään työikäisille suunnattuja palveluita.

Kahvilan kabinetti järjestettiin sisustukseltaan erilaiseksi, jotta hartaus toteutuisi retriitin tyyliin. Rakensimme tilan valmiiksi seuraavanlaisesti: viritimme kattoon naruja, joihin kiinnitimme verhot jakamaan tilaa. Rastit sijoitettiin eri puolille huonetta. Jokaisella rastilla oli iso juliste, joihin oli kirjoitettu tekstejä rastin aiheen mukaisesti. Hartauden ajatuksena oli toiminnallisuus ja toiminnan kautta rasteilla olleiden tekstien pohdinta.

Ensimmäisellä rastilla oli kuva kivistä veden alla sekä teksti. Rastilla oli myös peili, johon katsomalla saattoi nähdä kuvansa ja todeta oman ainutkertaisuutensa ja arvokkuutensa. Kuva peilissä kertoi omasta ihmisyydestä ja siitä, että jokainen meistä tarvitsee Jumalan armahtavaa rakkautta ja anteeksiantoa. Ajatuksena rastilla oli ihmisen syntisyys ja Jumalan rakkaus.

Toisella rastilla oli kulho, vesikannuja ja paperipyyhkeitä sekä teksti. Rastin tarkoituksena oli pestä kätensä irti synnistä eli omista rikkomuksistaan. Rastin jälkeen oli kuva koivukujan läpi kulkevasta tiestä. Kuvan ajatuksena oli kertoa Jumalan johdatuksesta.

Kolmannella rastilla oli risti ja erikokoisia kiviä korissa sekä teksti. Korista sai valita itselleen sopivan kokoisen kiven kuvaamaan, kuinka paljon koki jättäneensä asioita Jumalalle sillä hetkellä ja kuinka paljon sydän tuntui keventyneen. Rastin jälkeen oli kuva apiloista ja teksti murehtimisen jättämisestä sekä luottamuksen osoittamisesta Jumalaan, joka huolehtii meistä tietäen meidän jokapäiväiset tarpeemme. Lopuksi sai ottaa mukaansa pienestä korista raamatunlauseita rohkaisuksi ja kannustukseksi päivään.

Hiljaisuuden polun sai kulkea omaan tahtiin, rauhallisen musiikin soidessa taustalla. Kabinetin rauhoittamiseksi hartaudelle oli tiloja erottava paljeovi vedetty lähes kiinni, että kahvittelun lomassa tapahtuva keskustelu ei häiritsisi hartaushetkeä. Jokaisen rastin kohdalle oli laitettu pöytälamppu, jotta valaistus pysyisi tilassa lempeänä. Kattolamput olivat sammutettuina.

5.3. Sulosäveliä soinnuin ja riimein ikäihmisille

Järjestimme lokakuussa 2018 tilaisuuden, Sulosäveliä soinnuin ja riimein ikäihmisille (LIITE 4). Tapahtuman idea ja ohjelmarunko syntyi nopeasti. Pyysimme nokialaisen Kankaantaan musiikkiluokka 4 C:n esiintymään Kulmakiveen. Luokanopettaja valitsi esitetyt kappaleet. Toiveena esitimme ainoastaan, että jokin kappaleista voisi olla laululeikki, johon kuuntelijat saisivat halutessaan osallistua. Kutsuimme myös eläkkeellä olevista seurakuntalaisista koostuvan Väkkeen runoryhmän esiintymään. Lisäksi tilaisuudessa oli kahvitarjoilu, jonka aikana osallistujat saivat keskustella tuttaviansa kanssa sekä halutessaan katsella vanhoja työkaluja ja kenttäpostikortteja ja muistella. Tilaisuuteen kutsuttiin kaupungin ikäihmisten sosiaalipalveluista vastaava palveluneuvoja.

Tilaisuuden aluksi osallistujat toivotettiin tervetulleeksi ja pappi piti alkuhartauden, jonka jälkeen laulettiin virsi. Seuraavaksi esiintyi musiikkiluokka opettajan johdolla. Koska oppilaita luokassa on lähes 30, esiintymistilan pienenä tuotti hankaluutta oppilaiden asettautumisessa. Tästä huolimatta esiintyminen sujui hyvin. Luokkaa seurasi runoryhmä Väkkeen esitykset, jonka jälkeen siirryttiin kahvittelun pariin.

5.4. Pappilan jouluku

Pappilan joulun suunnittelu (LIITE 5) lähti käyntiin lokakuun puolella seurakunnan aikuistyöstä vastaavan pastorin kanssa pidetyllä yhteistyöpalaverilla. Tapahtuma toteutettiin toisena adventtisunnuntaina. Konsepti tähän tapahtumaan oli tuttu jo vuosien takaa. Pappilan jouluku koski kokonaisuudessaan kaikkia kolmea ensimmäistä adventtia eli toteutimme yhtä osaa siitä.

Ensimmäinen adventtitapahtuma koski lapsiperheitä, toinen aikuistyötä ja kolmas nuorisotyötä. Toisessa adventtitapahtumassa painopisteenä oli osaltaan myös diakonia, koska tapahtumaan sai tuoda halutessaan kuiva-aineruokapakkauksia, joita jaettaisiin vähävaraisiin perheisiin ennen joulua. Koimme tämän hyväksi jatkumoksi Kulmakiven tapahtumille, koska toista adventtia on pidetty erityisesti diakonian pyhänä. Joulunajan tapahtuma toteutettiin Pappilassa, koska näin mahdollistettiin suuremman joukon osallistuminen.

Ohjelmatarunke oli selkeä. Tilaisuus alkoi riisipuu- ja glögitarjoilulla, jonka jälkeen sai osallistua eri tapahtumapisteisiin: askarteluun, piparien koristeluun, pelaamiseen (biljardi, lautapelit, jalkapallo- ja leikkimurkkukaukseen). Askarteluun suunnittelimme muutamia jouluisia malleja leikattavaksi. Kutsuimme kanteleensoittajia esiintymään (opettaja ja oppilas). Tilaisuuteen osallistujat saivat edetä oman aikataulunsa mukaisesti pisteeltä toiselle. Koska tapahtuman muoto oli selkiytynyt jo aiemmilta vuosilta, mainoksia siihen emme tehneet.

Osaksemme jäi toimintarastien järjestäminen sekä ruokien hakeminen aamulla seurakunnan leirikeskukselta sekä astioiden takaisin kuljettaminen.

6 ARVIOINTIA TAPAHTUMISTA

Jokaista tapahtumaa suunnitellessa keskustelimme diakoniatiimin kanssa ohjelmarungosta ja sen sopivuudesta kohderyhmää ajatellen. Tapahtuman jälkeen kävimme lyhyen keskustelun tilaisuudessa olleiden diakoniatyöntekijöiden kanssa siitä, mikä meni hyvin ja missä olisi ollut parantamisen varaa. Otimme palautteet huomioon seuraavien tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vaikka tilaisuudet olivat avoimia kaikille, halusimme korostaa tiettyä ikäryhmää ja suunnitella ohjelmaa sen mukaisesti. Tällä tavalla saimme mahdollisuuden tavoitella tiettyjä seurakuntalaisia ja mahdollisia diakonian asiakkaita. Taustalla kaikessa oli diakonian asiakkaiden tavoittaminen ja kohtaaminen, lahjoitustavaroiden ja leivän jakaminen sekä Kulmakiven tunnetuksi tekeminen toiminnan uudelleen käynnistyttyä pitkän tauon jälkeen.

Ensimmäisen tapahtuman, Repun täytettä, tavoittavuus ei onnistunut toivotulla tavalla. Tapahtumaan osallistui muutamia ihmisiä, vaikka tapahtumaa mainostettiin usealla eri tavalla. Ohjelmaa lapsiperheitä ajatellen oli runsaasti. Tapahtuman ajankohta (klo 14–16) saattoi olla suurin vaikuttaja asiaan, koska suurin osa vanhemmista oli vielä töissä ja koulupäivän päättymisen saattoi osua samaan aikaan. Yritimme muuttaa tapahtuman ajankohtaa vielä suunnittelun loppuvaiheessa, mutta se ei ollut enää mahdollista.

Poikkee kahveelle - tapahtuma tavoitti ensimmäistä tapahtumaa runsaammin ihmisiä. Tilaisuuden aikana kahvilan ulkopuolella oli niin sanottuja ”sisäänheittäjiä”, jotka kutsuivat ohikulkijoita tulemaan keskustelemaan ja kahvittelemaan. Kävijöitä olikin runsaanlaisesti, noin 40 henkilöä. Omaehtoiseen hartauteen, Hiljaisuuden polkuun, osallistui myös suurin osa kävijöistä. Hartaus sai paljon positiivista

palautetta, samoin myös Kulmakiven kabinetin tilojen uudenvuodenkäyttö. Tapahtuma koettiin onnistuneeksi sekä kävijöiden että diakoniatyön taholta.

Ikäihmisten tapahtuma, Sulosäveliä soinnuin ja riimein, toi esiin Kulmakiven tilojen käyttörajat. Vaikka osallistujia ei tällä kertaa ollut niin runsaasti kuin edellisessä tapahtumassa, esiintymässä olleiden musiikkiluokkalaisten määrä sekä tilojen, kahvilan ja kabinetin, tarkka rajautuminen (rakenteistakin johtuen) toi haasteita esimerkiksi äänen kuuluvuudelle sekä tilankäytölle. Runoryhmän esitys onnistui hienosti. Kaupungin sosiaalitoimen palveluneuvoja oli mukana yhteisessä kahvittelevuokiossa tilaisuuden loppupuolella. Pöydille näytille tuotuja vanhoja esineitä tutkittiin sekä mietittiin niiden käyttötarkoitusta. Osallistujien määrä jäi noin 15 henkilöön, koska edellisenä päivänä Kulmakivessä oli jo ollut isompi tapahtuma. Tämän arvioitiin rajoittaneen tulijoiden määrää.

Havaintojemme perusteella leivänjako Kulmakiven tapahtumissa ei kohdistunut oikeaan kohderyhmään. Jouduimme puoliväkisin tyrkyttämään leipää. Paikalla olleiden ihmisten kanssa käydyissä keskusteluissa kävi ilmi, että vain pieni osa joukosta oli leivän tarpeessa. Yksi kommentti, joka herätteli miettimään, oliko todellista tarvetta, oli seuraavanlainen:

“No, en mä mitään tarvi, mutta mitäs leipää sulla siellä on?”

Parempi paikka leivänjakamiselle olisi mielestämme ollut esimerkiksi jokin vuokratilolähiö. Miten saisimme tavoitettua ne kaikista vähäosaisimmat ja alas painetuimmat? Yhtenä keinona on varmasti etsivä diakoniatyö, jossa jalkaudutaan ihmisten pariin, sinne missä oletetaan avuntarvitsijoita olevan. Näin toimimalla meillä olisi myös mahdollisuus toimia äänitorvina ja saada vähäosaisten ja alas painettujen ääni kuuluviin kertomalla kohtaamisista ja ennen kaikkea vähäosaisten kokemuksista.

Pappilan joulu oli tapahtumana tuttu jo aiemmilta vuosilta. Ovet olivat avoinna kaikenikäisille ja järjestetyt toimintapisteet olivat käytettävissä koko tapahtuman ajan. Joulun ajan askartelut ja yhteinen tekeminen ja vapaa oleminen sai ihmisiä

reilusti liikkeelle (noin 130 henkilöä). Maksuton ruokailumahdollisuus sekä kanteleensoittajat houkuttelivat myös osaltaan mukaan tapahtumaan.

Ammatillisesta näkökulmasta katsottuna tavoitteinamme oli Kulmakiven toiminnan virkistäminen ja kehittäminen sekä tapahtumien järjestäminen seurakuntalaisille. Kehittämistyön laaja-alaisuus näkyi tilaisuuksien suunnittelussa, markkinoinnissa ja järjestelyissä sekä toteutuksessa suurena työmääränä. Tämä yllätti meidät varsinkin ensimmäisen tapahtuman, Repun täytettä, yhteydessä.

Arvioimme tapahtumien onnistumisia ja kehittämisen tarpeita kokonaisuutena (Taulukko 2).

Taulukko 2. Onnistumisia ja kehitettävää toteutetuissa tapahtumissa

<u>Onnistumisia</u>	<u>Kehitettävää</u>
• Välitön ja lämmin tunnelma jokaisessa tapahtumassa • Yhteistyö kaupungin sosiaalitoimen kanssa • Sisäänheittäjät Poikkee kahveille-tapahtumassa • Hiljaisuuden polku-hartaus	• Ajankohtien huomioiminen, lähinnä kellonajat sekä muiden tapahtumien läheisyys • Käytettävissä olevien tilojen tuomat rajoitukset (esimerkiksi musiikkiesitykset) • Riittävän ajan varaaminen tapahtumia suunniteltaessa sekä suunnittelun aloittaminen ajoissa

Tapahtumat koettiin onnistuneiksi sekä osallistujien ja järjestäjien tahoilta. Koimme, että oli hyvä panostaa tapahtumien yleiseen ilmapiiriin ja tunnelmaan, yhteistyötahoihin sekä ohjelmaan. Tärkeintä kehittämisessä oli (ja on jatkossakin) aikataulullinen suunnittelu, muiden tapahtumien läheisyys sekä käytössä olevien tilojen mahdollisuudet. Edellä mainitut kehittämistarpeet jäävät myös hyviksi huomioksi jatkoa ajatellen.

Yhteenlaskettu tuntimäärä koko kevään ja syksyn 2018 osalta kohosi satoihin työtunteihin. Vaikka työmäärä oli suuri, koimme kehittämistyön mieluisana ja antoisana. Opimme, että suunnittelutyö tulee aloittaa tarpeeksi ajoissa, että mahdollisiin yllätyksiin on aikaa reagoida tai muuttaa tarvittaessa suunnitelmia. Kaikesta tästä tehdystä työstä on jatkossakin hyötyä meille tulevana diakoniatyön ammattilaisina.

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme on raportti toiminnallisesti toteutetusta tapahtumasarjasta Nokian seurakunnassa. Tapahtumien tarkoituksena oli elvyttää kahvilan toimintaa, jotta kahvilasta muodostuisi koko seurakunnan ”olohuone”. Tapahtumat toteutettiin seurakunnasta saamiemme ohjeiden mukaan päävastuun ollessa meillä. Koimme suunnittelun mielekkäänä. Vaikka suunnittelussa ja toteutuksessa ilmeni monenlaisia käänteitä, saimme ihmisiä liikkeelle. Suullinen palaute oli positiivista, vaikka joitain asioita olisimme voineet huomioida paremmin, kuten printtimedian hyödyntäminen juttuvinkkien muodossa. Tapahtumaan osallistuneiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella asettamamme tavoitteet täyttyivät. Palaute oli kokonaisuudessaan positiivista. Osallistujat luonnehtivat ilmapiiriä lämminhenkiseksi ja kodikkaaksi. Erityistä kiitosta sai *Hiljaisuuden polku* luovan toteutustapansa johdosta. Kuvat teksteineen olivat puhutelleet monia osallistujia. Osa kävijöistä pyysi lupaa Hiljaisuuden polun materiaalien käyttöön. Hartaus onkin ollut jatkokäytössä muutamassa eri tilaisuudessa ja siitä on pidetty. Jatkoa materiaalien käytölle on edelleen luvassa.

Merkittävänä seikkana oli mielestämme kaupungin sosiaalitoimen ja seurakunnan diakonian välisen yhteistyön/verkostoitumisen vahvistuminen. Työntekijät olivat aiemmin tehneet yhteistyötä lähinnä puhelimen välityksellä. Molempien osapuolten osallistuminen tapahtumiin antoi kasvot puhelimesta tutulle äänelle. palveluneuvojat havaitsivat diakonien olevan tavallisia ihmisiä, kuten keskustelun

lomassa saimme kuulla. Pohdimme myös, olivatko ennakkoluulot kirkon työntekijöitä kohtaan osittain estäneet tiiviimmän yhteistyön kaupungin ja seurakunnan välillä vai oliko kyse vain tiukasta aikataulusta molempia työaloja koskien.

Swot-analyysin tekeminen ennen tapahtumien suunnittelua auttoi meitä hahmotamaan Kulmakiven toimintaa asiakaslähtöisestä näkökulmasta käsin. Tapahtumien suunnittelu olisi pitänyt mielestämme aloittaa yhteisellä palaverilla seurakuntalaisten ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa, esimerkiksi mind map (käsitekartta) tai aivorihi (vapaa ideointi) tyylisellä työskentelyllä. Tärkeää on swot-analyysin synnyttämien huomioiden tiedostaminen ja niiden mukaan toimiminen, kuten mahdollisuuksien hyödyntäminen ja uhkien ehkäiseminen. Kaiken keskiöön nousee vapaaehtoistoiminta ja sen järjestelmällinen johtaminen. Näin toimimalla asiakaslähtöisyys saavutetaan vastuuttamalla seurakuntalaisia niin, että huomioidaan jokaisen vahvuudet ja osaamisalueet. Kohtaamisella on suuri merkitys seurakunnan työntekijän ja vapaaehtoisen välillä.

Toimimme suunnittelussa ja toteutuksessa saamiemme ohjeiden mukaan vähän liiankin kirjaimellisesti. Tämä tarkoitti sitä, että toteutimme tapahtumia asiakkaille, ei yhdessä heidän kanssaan. Seurakuntalaiset olisi pitänyt ottaa mukaan suunnitteluun ja käytännön toteutukseenkin. Parhaan mahdollisen tapahtuman saavuttamiseksi on tapahtumatuottajan ja asiakasryhmän välisen suhteen oltava tasavertainen, jotta saadaan yhdessä kehitettyä asiakaslähtöisiä palveluita (Pohjola, Kairala, Lyly & Niskala, 2017, 8).

Kirkkolaissa (1993/1054, 2 §) kirkon (ja seurakunnan) tehtävä määritellään seuraavasti: *”Tunnustuksensa mukaisesti kirkko julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimii muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi.”* Nykyään seurakunnan tehtävänä näyttää mielestämme olevan enemmän erilaisten tapahtumien järjestäminen, kuin sen alkuperäinen ajatus olla evankeliumin eteenpäin viejänä ja lähimmäisen rakkauden välittäjänä. Toisaalta nämä kaikki asiakaslähtöiset tapahtumat voivat olla työkaluja kyseisille tavoitteille.

Haasteena on uuden seurakuntalaisia kiinnostavan toiminnan keksiminen ja kehittäminen. Tärkeää on kysyä suoraan seurakuntalaisilta, mitä he toivoisivat tapahtumilta sekä osallistaa heitä jo suunnitteluvaiheesta alkaen. Heidän osaamistaan tulisi hyödyntää paremmin. Erilaisia yhteistyökumppaneita eri sektoreista (kunta, yritykset ja järjestöt) olisi hyvä kutsua mukaan osaksi seurakunnan toimintaa, esimerkiksi isompien diakonisten tapahtumien tai erillisen hankkeen järjestämisessä. Näin ajatus verkostoyhteistyöstä toteutuu.

Tapahtumien suorat vaikutukset saimme selville kyselemällä osallistujilta heidän ajatuksiaan tapahtumien onnistumisesta. Tapahtumien todelliset vaikutukset eivät ole raporttia kirjoittaessamme yksiselitteisesti mitattavissa, koska vaikutukset syntyvät mielestämme pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi emme lähteneet niitä tässä vaiheessa mittaamaan. Toisaalta tapahtumien vaikutukset ovat laaja-alaisempia kuin tavoitteemme. Yhtenä vaikutuksena oli mielestämme kohderyhmän yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen sekä yksinäisyyden lievittyminen. Nämä kävivät ilmi osallistujien kanssa käydyissä keskusteluissa. Vaikutuksia kannattaa mielestämme mitata tulevaisuudessa esimerkiksi kvalitatiivisin (laadullisin) menetelmin, koska otos osassa tapahtumia saattaa jäädä pieneksi ja osallistujilta saaman kokemusten perusteella tulevia tapahtumia voidaan paremmin räätälöidä asiakastarpeiden mukaisiksi. Jatkossa tapahtumia pitäisi järjestää esimerkiksi 4-5 kuukauden frekvenssillä jatkumon varmistamiseksi ja tavoitteen saavuttamiseksi.

LÄHTEET

Huttunen, R. & Heikkinen, H. (2012). *Kriittinen teoria ja toimintatutkimus*.

Saatavilla 24.10.2018 [https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30544060/KRIITTINEN TEORIA JA TOIMINTATUTKIMUS.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWO-WYYGZ2Y53UL3A&Expires=1536658330&Signature=pedR5UdVoxQUHovssQpmO5EFCX0%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DKRIITTINEN TEORIA JA TOIMINTATUTKIMUS.pdf](https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30544060/KRIITTINEN_TEORIA_JA_TOIMINTATUTKIMUS.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWO-WYYGZ2Y53UL3A&Expires=1536658330&Signature=pedR5UdVoxQUHovssQpmO5EFCX0%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DKRIITTINEN_TEORIA_JA_TOIMINTATUTKIMUS.pdf)

Kansalaisareena (2019). *Vapaaehtoistoiminta*. Saatavilla 28.3.2019

<http://www.kansalaisareena.fi/osallistu/vapaaehtoistoiminta/>

Keskinen, J., Kääriäinen, A., Oravisto, J., Pitkänen, R. & Tukiala, A.-K. (2012). *Asiakastyö kohtaamisena – reseptejä vastavuoroisuuteen*. Socca - Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus ja Heikki Waris – instituutti. Saatavilla 28.08.2018

[http://www.socca.fi/files/2329/Asiakastyo kohtaamisena - resepteja vastavuoroisuuteen.pdf](http://www.socca.fi/files/2329/Asiakastyo_kohtaamisena_-_resepteja_vastavuoroisuuteen.pdf)

Kirkkohallitus (2014). *Kohtaamisen kirkko*. Helsinki: Unigrafia.

Saatavilla 24.10.2018 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf)

Kirkkohallitus (2018). *Diakoniabarometri*. Kirkon tutkimuskeskus. Grano Oy, Kuopio. Saatavilla 31.03.2019 [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/\\$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf)

[http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/\\$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf)

L 1993/1054. *Kirkkolaki*. Saatavilla 25.03.2019

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Nieminen, P. (2018). *Diakoniatyössä vastuullisella näköalapaikalla*. Diakonia + -lehti 6.4.2018. Saatavilla 31.1.2019 <https://www.diakoniaplus.fi/diakoniatyossa-vastuullisella-nakoalapaikalla/>

- Nokian kaupunki (2019). *Tilastotietoa*. Saatavilla 25.01.2019
<https://www.nokiankaupunki.fi/kaupunki-ja-hallinto/nokia-tietoa/tilastotietoa/>
- Nokian seurakunta (2019a). *Nokian seurakunnan kirkot ja toimitilat*.
 Saatavilla 27.03.2019 <https://www.nokianseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat>
- Nokian seurakunta (2019b). *Vauva cafe*. Saatavilla 27.03.2019
<https://www.nokianseurakunta.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/vauva-ja-perhecafet>
- Nokian seurakunta (2019b). *Godly play*. Saatavilla 27.03.2019
<https://www.nokianseurakunta.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/godly-play-raamattuhuone>
- Nokian seurakunta (2019c). *Seurakunnassa autetaan hädänalaisia*.
 Saatavilla 27.03.2019 <https://www.nokianseurakunta.fi/apua-ja-tukea>
- Opetushallitus (2018). *SWOT-analyysi*. Saatavilla 25.02.2019
https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi
- Opetushallitus (2013). Edu.fi. *Yhteisöllisyys*. Saatavilla 26.2.2019
https://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/teemat/osallisuus_ja_opilaskuntatoiminta/yleissivistava_koulutus/teemat/osallisuus_ja_opilaskuntatoiminta/osallisuus/yhteisollisyys
- Opetushallitus (2018). Edu.fi. *Yhteisöllisyys*. Saatavilla 26.2.2019
https://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/hyvinvointi_koulussa/yhteisollisyys_ja_moninaisuus/yhteisollisyys
- Pohjola, A., Kairala, M., Lyly, H. & Niskala, A. (toim.) (2017). *Asiakkaasta kehittäjäksi ja vaikuttajaksi*. Helsinki: Vastapaino.
- Sakasti (2018). *Mitä on diakonia?* Saatavilla 24.10.2018
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content43EA4D>
- Sakasti (2019). *Kirkon vapaaehtoistoiminta*. Saatavilla 27.03.2019
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content649A0>
- Sironen, J. & Saastamoinen, U. (toim.) (2014). *Köyhyys - syitä ja seurauksia*. EAPN.fi Helsinki: Fram Oy. Saatavilla 2.9.2018
https://issuu.com/soste/docs/eapn-kss_nettiin

Sosiaali- ja terveysministeriö (2019). Osallisuuden edistäminen.

Saatavilla 28.3.2019 <https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kirkon tutkimuskeskus (2018).

Diakoniabarometri 2018 Yksinäisyyden monet kasvot.

Saatavilla 20.09.2018 [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/\\$FILE/KKH_Dia](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf)

[koniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/06C1D4C467FB78BCC22582FD00359765/$FILE/KKH_Diakoniabarometri_2018_verkko_18_08_14.pdf)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko (2019). Kirkontilastot.fi. *Jäsentilastot.*

Saatavilla 25.01.2019 <https://www.kirkontilastot.fi/viz?id=26>

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra (2019). *Yhteisöllisyys.*

Saatavilla 26.2.2019 <https://www.sitra.fi/aiheet/yhteisollisyys/#mista-on-kyse>

Särkelä, A. (2011). *Välittäminen ammattina.* Jyväskylä: Vastapaino.

Tampereen hiippakunta (2019). *Tietoa hiippakunnasta.* Saatavilla 25.01.2019

<https://www.tampereenhiippakunta.fi/tietoa-hiippakunnasta/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2016). *Huono-osaisuuden ylisukupolvisuus.*

Saatavilla 2.9.2018 https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjailyminen/huono-osaisuuden-ylisukupolvisuus

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (2019). *Osallisuus.* Saatavilla 26.2.2019

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

Toimeksi.fi (2018). *Verkostoyhteistyö.* Saatavilla 26.2.2019

<https://www.toimeksi.fi/kansalais-ja-yhdistystoimijoille/verkostoyhteistyo/>

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö.* Jyväskylä:

Gummerus Kirjapaino Oy.

LIITTEET

LIITE 1 Repun täytettä

LAPSI-
PERHEILLE
TAPAHTUMA

Kulmakivessä
21.08.2018 klo:14-16

LIITE 2 Poikkee kahveelle

POIKKEE
KAHVEELLE!

21.09.2018

klo:10.30-12.30

Kahvila Kulmakivi

Tarjolla kuppi kuumaa ja kahviin kastettavaa sekä halutessa juttelukaveriakin löytyy. Mahdollisuus myös omaan pieneen hiljentymishetkeen kabinetin puolella.

Porin Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat
yhteistyössä Nokian seurakunnan diakonian kanssa.

LIITE 3 Hiljaisuuden polku

Hiljaisuuden polun alkukuva ja teksti

*Kuin kivet kirkkaan veden alla
selkeästi näkyvät
niin valaiseva on minun valoni,
joka näyttää sinun sisimpäsi.
Ei mikään ole Minulta salassa.
Ja kuten kirkas vesi
näyttää pohjan mistä kulkea
yhtä puhtaaksi pesen sisimpäsi,
kun tunnustat minulle syntisi.
Ja niin
voi valoni kirkkaasti loistaa
ja tietä osoittaa sisimpääsi,
sydämeesi.
Ei sinun tarvitse epäröiden kulkea
vaan luota johdatukseeni.*

Kuva ensimmäiseltä rastilta: teksti ja peili

RASTI 1. / PEILI

Peiliin katsoessasi näet yhden Jumalan luomisteon ihmeistä, oman itsesi. Peili näyttää ihmisen ulkoisen puolen, kun taas Jumala pystyy näkemään myös ihmisen sisäisenkin olemuksen. Hän näkee sinut kokonaisuudessaan, ajatuksesiikin. Herran edessä voit hiljentyä ja kertoa kaiken, ne ikävimmätkin asiat. Hän ei sinua tyrmää tai hylkää, vaan Hän on aina valmis sinut kohtaamaan.

Psalmessa 139 Daavid ihmetteli Jumalan kaikkitietävyyttä ja läsnäoloa: ” Herra, sinä tutkit minua ja tunnet minut. Istunpa minä tahi nousen, sinä sen tiedät; sinä ymmärrät minun ajatukseni kaukaa. Käynpä tahi makaan, sinä sen havaitset ja kaikki minun tieni ovat sinulle tutut. Sillä, katso, ei ole sanaa minun kielelläni, jota sinä, Herra, et täysin tunne. Sinä olet saartanut minut edestä ja takaa ja laskenut kätesi minun päälleni. Senkaltainen tieto on minulle ylen ihmeellinen, ylen korkea käsittääkseni sen. ” Ps. 139: 1 - 6

Kuva toiselta rastilta: teksti ja vesi

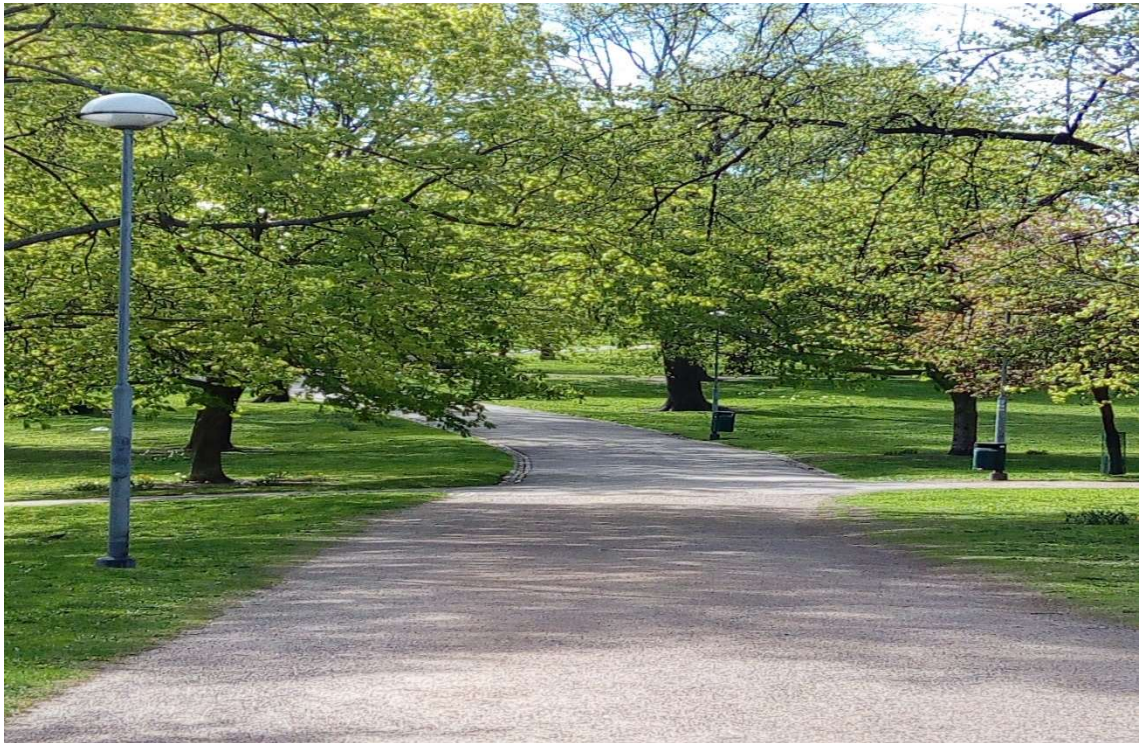
RASTI 2. / VESI

Kun tuot Jumalan eteen rikkomuksesi ja tunnustat syntisi, Hän antaa anteeksi eikä muistele niitä enää poikansa Jeesuksen tähden.

Voit pestä tässä kätesi kuin merkinä siitä, että hylkää rikkomuksesi jättämällä ne Jeesuksen käsiin ja ottamalla vastaan Hänen anteeksiantamuksensa ja rakkautensa.

Jeesus sanoo Raamatussa: ” Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni: ja sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos. Sillä minä olen tullut alas taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt. Ja minun lähettäjäni tahto on se, että minä kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän heidät viimeisenä päivänä. Sillä minun Isäni tahto on se, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen on iankaikkinen elämä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.” Joh. 6: 37 -

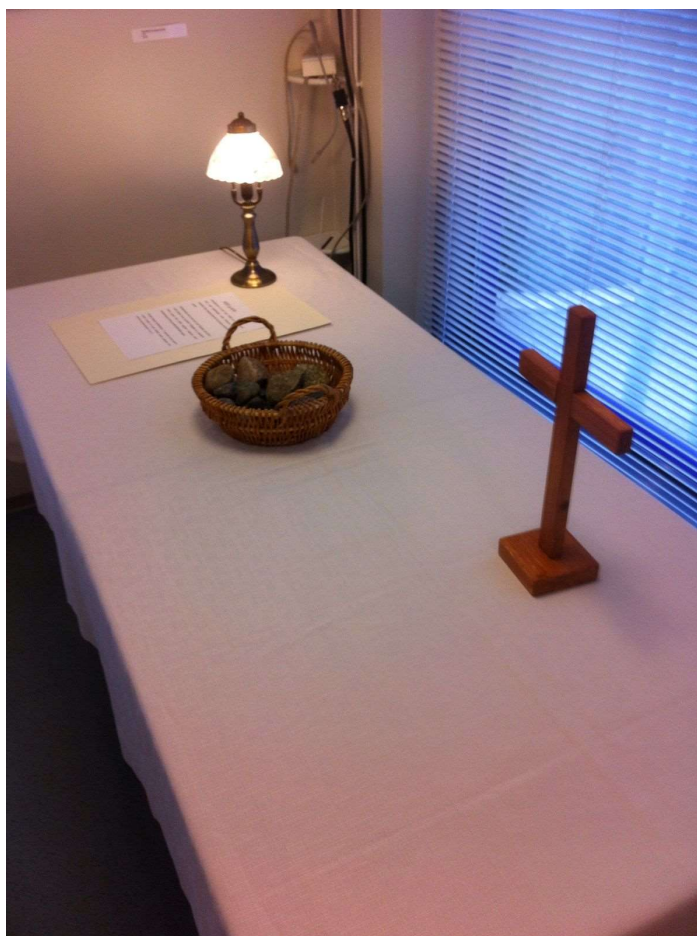
Kuva ja teksti toisen ja kolmannen rastin väliin

*Minun tieni on suora kulkea.
Ei tarvitse katsoa oikealle tai vasemmalle,
ei pohtia sivupolkuja.
Suora tie ei aina ole tasainen
löytyy ylä- ja alamäkiä,
mutta Minä annan sinulle voimaani
eteenpäin käydä.
Katso,
annan auringon nousta
ja tietäsi valaista
matkan varrelta löytyy istuintakin,
missä jalkojasi voit lepuuttaa
ja samalla katsella maailmaa,
luonnon vehreyttä ja loistetta*

*Minä ohjaan sinun askeleesi,
kun kuljen tietä kanssasi.*

Kuva kolmannelta rastilta: teksti, risti ja kivi

RASTI 3. / RISTI ja KIVI

Anteeksianto on suuri asia. Tyhjä risti on merkinä siitä, että Kaikkivaltias antoi Poikansa sinunkin edestäsi. Hän rakastaa jokaista luomaansa ihmistä niin paljon.

Minkälaiseksi koet olosi juuri nyt? Koetko, että jotain voisit jättää ristin juurelle? Pöydällä on erikokoisia kiviä, joista voit valita sopivan kokoisen kiven kuvastamaan ristin juurelle jättämäsi asiaa.

Paavali sanoin Raamatussa: ” Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkä antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen”. Gal. 5:1

Kuva ja teksti kolmannen rastin jälkeen

*Jeesus sanoo Raamatussa
että meidän ei tulisi mistään murehtia.
Ei vaatteista, ei ruoasta, ei edes hengestämme.*

*Hän sanoo Isän huolehtivan linnuista,
jotka eivät työtä tee
ja silti ne saavat ruokansa.*

*Hän sanoo puettavansa kedon kukat,
jotka eivät työtä tee
ja silti ne kasvavat.*

*Eikö Hän sitten ennemmin huolehtisi meistä,
jotka Hän sanoo tehneensä omaksi kuvaksensa?*

Hiljaisuuden polun lopetus: mukaan otettavat Raamatun lauseet (rohkaisevia jakeita).

Hiljaisuuden polun viimeinen kuva ja teksti

Ota mukaasi tästä korista Raamatun sana,
rohkaisuksi ja mietelauseeksi päivään.
Siunattua päivää Sinulle ja hyvää viikonloppua!

LIITE 4 Sulosäveliä lauluin ja riimein ikäihmisille

SULOSÄVELIÄ LAULUIN JA RIIMEIN IKÄIHMISILLE!

ESIINTYJINÄ:

KANKAANTAAN KOULUN
MUSIIKKILUOKKA 4C JA VÄLKKEEN
RUNORYHMÄ
KAHVITARJOILU

KULMAKIVESSÄ 25.10 KLO:13-15

PORIN DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAT
YHTEISTYÖSSÄ NOKIAN SEURAKUNNAN DIAKONIAN
KANSSA.

LIITE 5 Pappilan jouluku

PAPPILAN JOULU 9.12.18 suunnittelua

Tapahtuma- aika klo 11- 15 (tilat varattu)

Klo 11 puuro + glögi , varattu 80 hlö

Klo 11.30- 12 pajojen aloitus, esittelyä tapahtumasta

Askartelua – karjalan lintu ja pöytäkoriste

Joulukortti askartelutarvikkeet ??

Piparipaja – koristelua

Klo 12 alkaen kanteleen soittoa 20- 30 min

Klo 12.30 pajojen jatkaminen

Klo 15 tapahtuman lopetus lopetus

Kanteleen soittaja- Eija kysyy / sovittu M. N kanssa että tulee

Piparipajaan paperipussit, koristeluaineet (mistä?)

Askartelutarvikkeiden osto: punaista kartonkia, valkoista silkkipapere-
ria, koristeelliset paperilävistimet (seurakunnalta), kimalletta, liimaa

- Karjalan lintu ohje

Pöytäkoristeeseen malli, kartonki, koristelutarvikkeet

TEHTÄVÄÄ:

- Kyltit askartelukohteisiin (pipari-, askartelupajat ja leikkihuone)
- Urhatusta puuron haku, kysy aika/ N. klo 10? – soitto T. K tai P. K
- Glögin lämmitykseen vapaaehtoinen – S kysyy
- Askartelumateriaalit kysyä varhaiskasvatukselta- Eija kysyy
- Askartelumallit: Karjalan lintu, pöytäkoriste (Eija), esivalmistelu (pahvien leikkaamiset), silkkipaperit ym.
- Kortit, piparimuotit, tussit, koristeet – S kysyy
- 1.11. Jouluesitteeseen teksti VIIMEISTÄÄN - tiedottajalle